

keppi ja porkkana

Valtiosektorin jäsentiedote 2/2018

TÄSSÄ NUMEROSSA

- **Huomista tehdään tänään**
- **Maakuntauudistus työllistää jukolaisia luottamusmiehiä ja puhututtaa työpaikoilla**
- **Saatko prosenttiperusteista vuosilomapalkkaa?**
- **Edunvalvontaa työryhmissä**
- **Puolustusvoimien pääluottamusmies on edunvalvonnan konkari**
- **Aktiivimalli herättää kysymyksiä**

PÄÄKIRJOITUS

Huomista tehdään tänään

Neuvoittelukierros käytiin ja uuteen sopimukseen ollaan pääosin oikein tyytyväisiä, ei siitä enää enempää. JUKO:n valtion neuvoittelukunta ei ole kuitenkaan jäänyt lepäämään laakereilleen, vaan on jo kääntänyt katseen tiukasti tulevaan arvioimalla menneitä ja asettamalla tulevalle toiminnalleen tavoitteita. JUKO on osoittautunut vahvaksi neuvoittelujärjestöksi, jonka sektorikohtaiset neuvoittelukunnat ovat hyvin perillä jäsenten kannalta tärkeistä asioista. Niiden edistämiseksi tehdään paljon työtä varsinaisten sopimuskausien aikana.

Valtion virastoissa ei myöskään olla vaipumassa hiljaiseloon vaan joka puolella on meneillään monia isompia ja pienempiä uudistuksia sekä organisaatiomuutoksia. JUKOn luottamusmiesten apuna paikallistason edunvalvontatyössä ovat liittojen asiamiehet ja JUKO:n henkilöstö, joilla kaikilla on halua ja osaamista vaikuttaa meneillään oleviin asioihin. On hyvä muistaa - vaikka se ei jatkuvasti jäsentemme arjessa näykään - että JUKOn toimisto, neuvoittelukunnat, jäsenliittojen toimijat ja luottamusmiehet ovat yhdessä sellainen vahva joukko, joka pystyy oikeasti vaikuttamaan.

On ikävää, että julkisuudessa törmäämme edelleenkin julkisen sektorin palkansaajien vähättelyyn ja ikävimmät kommentit kuvaavat heitä jopa kulueränä, jonka osaamista ei arvosteta. Nyt on tärkeää jatkaa ja tehostaa työtä sen eteen,

että valtion henkilöstön tekemä vaativa ja arvokas työ tulee tutuksi ja että sitä myös ymmärretään arvostaa. Yhteiskunnan kehitykselle ei ole hyväksi, jos julkinen sektori ei kehity ja pysy hyvin toimivana. Yhteinen intressimme on, että valtio säilyy myös tulevaisuudessa vetovoimaisena työnantajana, jonne osaajat hakeutuvat. Ilman kannustavia työehtoja, tehtävien vaativuutta vastaavaa palkkausta ja hyvästä suorituksesta palkitsemista alkavat julkisten palvelujen laatu, tehokkuus ja osaaminen laskea. Aluehallintouudistuksen ja ihan kaikkien muidenkin rakenteellisten uudistusten onnistuminen on kiinni henkilöstöstä – on siis tarpeen panostaa sen hyvinvointiin.

Juko:n toiminnanjohtaja Maria Löfgren kiteytti tämän blogissaan hyvin: Kaikki lähtee liikkeelle osaamisen arvostamisesta! Tavoitteemme on lisätä tällä sopimuskaudella yhdessä JUKOn vaikuttavuutta, näkyvyyttä ja yhtenäisyyttä.

Kauniita kesäpäiviä toivotellen

Arja Varis

Edunvalvontapäällikkö
Loimu

Maakuntaudistus työllistää jukolaisia luottamusmiehiä ja puhututtaa työpaikoilla

Maakuntaudistus on suurin Suomessa toteutettu hallinnon muutos. Se on hallitusohjelman mukainen hanke, johon liittyy kaksi isoa kokonaisuutta – sote- ja maakuntaudistus. Muutos edellyttää lukuisten uusien lakien laatimista ja voimassa olevien päivittämistä.

Hallituksen esitykset koskien maakuntalakipakettia ovat parhaillaan eduskunnan käsittelyssä. Mikäli eduskunta hyväksyy ao. lait, maakuntaudistus toteutuu. Muutoskoneisto maakuntaudistuksen ja aluehallinnon uudistamiseksi on mittava niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin. Uudistuksen tuloksena tavoitellaan 18 erillistä ja itsehallinnollista maakuntaa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että jokaisella maakunnalla on omat henkilöstöhallinnolliset periaatteet ja mm. oma palkkapolitiikka. Samassa yhteydessä valmistellaan useita virastofuusioita, joita ovat mm. Luovan, Liikenne- ja viestintäviraston, Väyläviraston ja Ruokaviraston perustaminen sekä monien valtion tehtävien yksityistämistä. Edunvalvontakoneistomme on tässä muutoksessa todella kovassa paineessa ja kaikki tuki luottamusmiehillemme on tarpeen.

Jukolaiset mukana vaikuttamassa

Virastoissa olevat jukolaiset pääluottamusmiehet ja JUKOn toimiston edustajat ovat mukana kaikissa keskeisissä valtakunnallisissa työryhmissä, joissa suunnitellaan maakunta- ja aluehallintouudistusta sekä siihen liittyviä toimia, joilla on vaikutusta valtion ja kunnista maakuntiin siirtyvän henkilöstön asemaan ja etuihin. Työryhmissä käsitellään asioita

joihin JUKO voi vahvasti vaikuttaa. Näitä ovat muun muassa virka- ja työehtosopimuksen piiriin kuuluvat asiat, joista työnantajalla on velvollisuus neuvotella.

Nyt valmisteilla olevat hallinnon muutokset etenevät pääsääntöisesti lainsäädännönmuutoksilla. Hallitus linjaa tahtotilansa, ministeriöt valmistelevat lainsäädäntöä ja hallitus tekee ehdotuksen lainsäädännöksi, jonka jälkeen eduskunta lopulta päättää vahvistetaanko lait. Sen jälkeen ministeriöt sekä nykyiset että tulevat työnantajat toteuttavat näitä lakeja. JUKOn vaikuttaminen tässä prosessissa tapahtuu lausuntojen ja etenkin työryhmäaktiivisuuden kautta ja pyrimme olemaan vahvasti mukana myös valmisteilla olevissa muutoshankkeissa. Jukolaiset pääluottamusmiehet ovat osallistuneet aktiivisesti kahden vuoden ajan VM:n toimesta käytävään poikkihallinnolliseen yt-elimen toimintaan. Poikkihallinnollinen yt-elin on käsitellyt kaikki muutoslait ja jukolainen näkemys on tuotu käsittelyn yhteydessä esille.

Valtion henkilöstöön kohdistuvat muutokset

Maakunta- ja aluehallinnon muutos kohdentuu valtion hallinnossa erityisesti ELY-keskusten, TE-toimistojen ja KEHAN toimintoihin ja henkilöstöön. Näiden virastojen

Mikä on Luova?

Parhaillaan rakennetaan valtion lupa- ja valvontavirasto Luovaa valtion aluehallintoa toteuttamaan. Tavoitteena on, että valtakunnallinen suurvirasto mahdollistaisi erikoistumisen ja osaamisen kehittämisen aiempaa, hajanaista valtion aluehallintoa paremmin. Eduskunta pohtii Luovaan liittyviä lainsäädännöllisiä asioita. Eri ministeriöiden ja ao. virastoiden virkamiehet sekä henkilöstön edustajat puolestaan pohtivat Luovan konkreettista toimeenpanoa.

Luovasta on syntymässä varsin iso virasto, jonka pitäisi näillä näkymin aloittaa toimintansa 2019 alusta. Henkilötyövuosia sinne on siirtymässä kahdeksan ei

ministeriön toimialueilta yhteensä noin 1600 Suurimman henkilöstöryhmän muodostaa sosiaali- ja terveysministeriön alaisista virastoista siirtyvät henkilöt, yhteensä noin 700 henkilötyövuotta. Ympäristöhallinnosta eli nykyisistä ely-keskuksista ja aluehallintovirastoista siirtyy Luovaan arviolta 500 henkilötyövuotta. Tarkat lukumäärät virastoon siirtyvistä eivät ole vielä tiedossa ja selvyyttä saadaan vasta kun laki Luovasta on hyväksytty eduskunnassa.

Luova tulee toimimaan usealla paikkakunnalla, sillä hallituksen linjaus on, että henkilöstö voi jäädä työskentelemään nykyisille sijaintipaikoilleen. Luovalle ei myöskään ole tulossa omaa pääkonttoria ja uuden viraston pääjohtaja esikuntineen työskentelee jossakin Luovan toimipisteessä. ■

►► henkilöstö siirtyy uudistuksen toteutuessa liikkeenluovutusperiaatteella vanhoina työntekijöinä 18 maakuntaan, niiden liikelaitoksiin, eri valtion virastoihin sekä yksityisiin yhtiöihin. Lisäksi osa henkilöstöstä on jo siirtynyt tai tulee myöhemmin siirtymään valtion olemassa oleviin virastoihin. Siirrot ovat edunvalvonnallisesti keskiössä, henkilöstöön kohdistuvat muutokset ovat hyvin erilaisia eri työnantajille siirtyvien henkilöiden osalta.

Muutokset kohdentuvat eritavoin eri työnantajiin siirtyvän henkilöstön osalta

Valtiolta valtiolle siirtyvän henkilöstön asemasta muutoksessa on hyvät ohjeet valtion VES-sopimuksessa ja vastaavia siirtoja on tehty aiemmin. Sen vuoksi tämä on muutoksen hallittavin osa.

Maakuntiin ja yhtiöihin siirtyvään henkilöstöön sovelletaan valtion virkaehtosopimusta 31.3.2020 saakka ja sen jälkeen siirtyvä henkilöstö siirtyy maakunnissa voimassa olevan sopimuksen ja palkkausjärjestelmän piiriin. Henkilöstön etuihin liittyviä asioita, kuten maakuntien VES/ TES-sopimusta ja palkkausjärjestelmää koskeva valmistelu voidaan aloittaa kunnolla vasta sitten, kun laki maakunnista on voimassa. Tämän vuoksi tilanne on monilta osin vielä epäselvä. JUKO on vahvasti mukana Maakuntien VES/ TES-neuvotteluissa. Neuvotteluissa henkilöstöä edustavat kuntien pääsopijat (JUKO ry, KoHo ry ja JAU ry) ja neuvotteluissa huomioidaan sekä kunnista että valtiolta siirtyvät henkilöt. Tavoitteena on, että kesällä 2018 aloittavat toimintansa maakuntien VATEt eli väliaikaiset toimielimet.

Yhtiöihin siirtyvien osalta tilanne on monin tavoin monimutkaisempi. Tältä osin keskeinen kysymys on se, onko työnantaja järjestäytynyt vai ei. JUKOn ja muiden pääsopi-

jajärjestöjen tavoitteena on luonnollisesti se, että yhtiöt ovat järjestäytyneitä ja noudattavat sellaista alalla vallitsevaa työehtosopimusta, jossa JUKO on neuvotteluosapuolena.

Valtion henkilöstöön kohdistuva muutoskokonaisuus on erittäin suuri ja monimutkainen. Moni asia on edelleen henkilöstöä koskevien asioiden osalta kesken. Valtion henkilöstön osuus muutoksessa on n. 5000 htv. Tämä joukko on pieni koko muutoksessa, joka koostuu kaiken kaikkiaan noin 220 000 htv:stä. Tästä syystä vaikuttamien on haastavaa, mutta teemme parhaamme, että henkilöstön näkemykset tulevat huomioituiksi.

Maakuntauudistuksessa olevan kuntien ja valtion työntekijöiden edunvalvonnan tehostamiseksi on toimintoja organisoitu. JUKO on perustanut erillisen Maakunnan neuvottelukunnan ja sen alle maakuntaan siirtyvien valtion jaoston. Nämä ryhmät toimivat aktiivisesti, jotta eri työryhmissä toimivat henkilöstön edustajat voivat vaihtaa ajatuksia ja jotta vaikuttaminen kokonaisuutena on tehokasta ja saman suuntaista.

Henkilöstötöiden ajaminen maakuntauudistuksessa on todella suuri urakka. Henkilöstön eteen tehdään laajasti töitä ja ongelmat nostetaan keskusteluihin eri pöydissä. Pääluottamusmiehet laativat vähintään kaksi kertaa vuodessa jäsenistölle koosteen tilanteesta. Pääluottamusmiehet ovat myös valmistelleet jäsenistölle aineistoa muutoskeskustelua varten. ■

VT, lakimies

Katja Aho

Asiantuntija

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö

JUKO ry

Saatko prosenttiperusteista vuosilomapalkkaa?

Prosenttiperusteisen vuosilomapalkkaa saavien on taloudellisesti järkevää välttää lomien ottamista arkipyhäiden yhteyteen ja otettava tarvittaessa vaikkapa virkavapaata.

Jos työaikaisi sekä palkkasi ovat muuttuneet lomanmääräytymisvuoden (1.4.–31.3.) aikana eli olet siirtynyt kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön tai osa-aikatyöstä kokoaikatyöhön olet ns. prosenttiperusteisen lomapalkan piirissä. Lomapalkan suuruus on tietty prosentti lomanmääräytymisvuodelta kertyneestä ansioista ja tämä prosentin suuruus riippuu lomaoikeudesta: 9 % (2 pv/kk), 11,5 % (2,5 pv/kk) tai 14,5 % (3 pv/kk).

Ole tarkkana vuosilomasi ajoittamisessa äläkä ota lomaa sellaisilla viikoilla, joihin sattuu arkipyhiä. Tällaisia viikkoja on tyypillisesti juhannuksen, joulun ja pääsiäisen ympärillä. Ongelman aiheuttaa se, että vuosiloma-ajan palkan ja normaalin palkan laskentatavan kohdalla on eroa: päiväpalkka

on kuukausipalkka jaettuna kalenteripäiviltä ja lomapalkka puolestaan tuo prosenttipalkan perusteella laskettu lomapäivän palkka, joka maksetaan vain lomapäiviltä.

Prosenttiperusteista lomapalkkaa saavalta viikon loma vähentää 7 kalenteripäivän palkan ja tilalle saa ao. viikon lomapäivien lukumäärää vastaavan määrän lomapäivien palkkaa. Työtuomioistuimen kannan mukaan arkipyhäpäivä lomaviikolla oikeuttaa työnantajan pidättämään palkan myös tämän arkipyhän osalta, mutta tilalle ei tulekaan lomapäivän palkkaa. Ratkaisu perustui siihen, että valtion työaikasopimuksessa ei ole erillisiä määräyksiä arkipyhäpäivien palkkauksesta. Vuosiloma-ajan palkasta on puolestaan sovittu vuosilomasopimuksessa, jossa ei myöskään ole määräyksiä arkipyhäpäivien palkkauksesta. Vuosilomapalkka on vuosilomasopimuksessa puolestaan sovittu maksettavaksi vain vuosilomapäiviltä. ■

Arja Varis, Edunvalvontapäällikkö, Loimu

Edunvalvontaa työryhmissä

Valtion virka- ja työehtosopimuskauden 1.2.2018 – 31.3. 2020 aikana palvelussuhteen ehtojen kehittäminen jatkuu kaikkiaan neljässä työryhmässä. Näissä kaikissa on sekä työnantajapuolen (valtion työmarkkinalaitos) että työntekijäpuolen (pääsopijat JUKO, Pardia, JHL) edustus ja työryhmien työ jatkuu koko sopimuskauden ajan.

Valtion palkkausjärjestelmän kehittämisryhmä

Painoarvoltaan tärkein työryhmä keskittyy valtion työntekijöiden palkkauksen kehittämiseen. Työtä jatketaan edellisellä sopimuskaudella työskennelleen vpj-työryhmän työn pohjalta. Tavoitteena on sopia yhdestä palkkausjärjestelmästä, jota voitaisiin soveltaa koko valtionhallinnossa.

Uudistetun yhteisen valtion palkkausjärjestelmän tarkoituksena olisi vastata erityisesti tuloksellisuuden, muuttuvan työelämän, henkilöstön liikkuvuuden sekä virastorakenteessa tapahtuvien muutosten tuomiin vaatimuksiin. Uuden palkkausjärjestelmän on tarkoitus myös kehittää virastojen mahdollisuuksia tehokkaaseen ja tuottavuutta parantavaan johtamiseen ja toimintaan, kannustaa henkilöstöä hakeutumaan vaativampiin tehtäviin ja parempiin työsuorituksiin sekä mahdollistaa henkilöstön oikeudenmukainen ja kannustava palkitseminen.

Toteutuessaan kyseessä olisi suuren kokoluokan uudistus ja työryhmätyön mahdollisten tulosten kanssa joudutaan varmasti odottamaan vuoden 2020 alkupuolelle saakka. Neuvottelujärjestö JUKOa työryhmässä edustavat JUKOn toimistolla työskentelevät neuvottelupäällikkö Markku Nieminen sekä asiantuntija Katja Aho.

Työaikatyöryhmä

Valtiosektorin työaikoihin liittyviä moninaisia kysymyksiä ja jo edellisillä sopimuskausilla toiminut työaikatyöryhmä jatkaaakin työtään tehtävänänsä käsitellä työaikoihin liittyviä asioita.

Työaikatyöryhmän ensimmäisenä tehtävänä oli 1.5.2018 mennessä selvittää, millä edellytyksillä ja millä menettelyllä työnantajalla on oikeus sijoittaa työaika viraston aukioloajasta poikkeavasti sekä siten, että järjestelyissä voitaisiin ottaa huomioon henkilöstön tarpeet ja toiveet sekä vapaaehtoisuus. Työryhmän muistio kyseisestä teemasta on tätä kirjoitettaessa vielä valmisteilla.

Työryhmän erityisenä tehtävänä sopimuskaudella on selvittää lepoaikojen toteutumista virastoissa, muun muassa

virkamatkoilla vapaa-aikana tapahtuvaan matkustamiseen liittyen. Selvityksen perusteella työryhmässä valmistellaan tarvittaessa lisäohjeita henkilöstön työssäjaksamisen ja työvuoroista palautumisen edistämiseksi.

Työryhmä käsittelee myös muita sopimuskaudella esille tulevia työaika-asioita. JUKOa työryhmässä edustavat neuvottelupäällikkö Markku Nieminen sekä neuvottelupäällikkö Kirsi Venäläinen Suomen Lakimiesliiton toimistolta.

Matkatyöryhmä

Matkatyöryhmän tärkeimpänä tehtävänä on sopimuskauden aikana valmistella ja neuvotella vuosittaiset matkakustannusten korvausten tarkistukset.

Tämän lisäksi työryhmä tekee korjausehdotukset valtion matkustussääntöön siten, että se vastaa nykyaikaista joustavaa toimintaa. Keskeisenä tarkoituksena on nykyistä vähemmän aikaa vievä prosessi matkustustavan valinnassa ja silti kustannustehokas toiminta moniverkostoituneessa virastokentässä.

JUKOa työryhmässä edustavat neuvottelupäällikkö Markku Nieminen sekä päätoiminen pääluottamusmies Mika Ylönen Upseeriliitosta.

Tilastotyöryhmä

Tilastoryhmä jatkaa toimintaansa seuraamalla pysyvän vuosittaisen toimeksiantonsa mukaisesti työmarkkinoiden ansio-, tulo- ja kustannuskehitystä sekä valtion palkansaajien ostovoimaa ja ansiotasoa ja sen kehitystä mukaan lukien palkkaliukuma. Lisäksi tilastoryhmä seuraa, kuinka valtion yleisessä luottamusmiessopimuksessa määritetty tietojen luovutus virastoissa toteutuu ja tarvittaessa ohjeistaa ja tarjoaa yhteistä koulutusta tilastoyhteistyön kehittämiseksi.

Tilastoryhmä tarkastelee myös valtiovarainministeriön neuvotteluviranomaisen/viraston tilastoyhteistyötä koskevan määräyksen päivittämistarvetta ja tekee mahdollisesti tarvittavat muutokset. JUKOa työryhmässä edustavat neuvottelupäällikkö Markku Nieminen sekä neuvottelupäällikkö Auno Mäkinen Suomen Poliisijärjestöjen Liitosta. ■

Petri Toiviainen

neuvottelupäällikkö

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Puolustusvoimien pääluottamusmies on edunvalvonnan konkari

Puolustusvoimien pääluottamusmies Aki Pöyry huolehtii yli tuhannen jäsenen oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta kohtelusta. Huomio pitää kiinnittää nyt työssä jaksamiseen.

Suomen sotilaallinen toimintaympäristö muuttuu. Puolustusvoimien pääluottamusmies **Aki Pöyryn** mukaan Suomessa tarvitaan uudenlaista suorituskykyä tiedusteluun, kyberpuolustukseen ja kaukovaihtamiseen.

– Järjestelmät ja kalustot teknistyvät, mikä asettaa vaatimuksia henkilöstön osaamiselle ja koulutukselle, Pöyry kertoo.

Strategiset hankkeet merivoimien aluskaluston ja ilmavoimien monitoimihävittäjien korvaamiseksi on aloitettu hallitusohjelman mukaisesti.

– Tehtävien lisääntyessä työssä jaksamiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota, Pöyry sanoo.

Puolustusvoimien laissa määriteltyihin tehtäviin kuuluvat Suomen sotilaallinen puolustaminen ja muiden viranomaisten tukeminen. Lisäksi sen tehtäviin kuuluu osallistuminen EU:n aluevalvontayhteistyöhön sekä kansainväliseen kriisinhallintaan ja siihen liittyviin sotilastehtäviin.

Puolustusvoimissa toteutettiin vuoden 2015 alusta puolustusvoimauudistus, jossa henkilöstömäärää pienennettiin, varuskuntia lakkautettiin ja organisaatorakennetta madallettiin. Puolustuspoliittisessa selonteossa on määritelty, että uudistuksen jälkeen noin 12 000 palkatun henkilöstön määrä on vähimmäistarve nykyisten tehtävien toteuttamiseksi.

Pöyryn mukaan selonteon linjauksista huolimatta uhkana on määrärahojen väheneminen säästötoimenpiteiden takia.

Puolustusvoimien palveluksessa olevista on upseereita, mukaan lukien opisto-, ali- ja erikoisupseerit, noin 7 950. Siviilejä on noin 4 050. Henkilöstöstä yli 60 prosenttia on akavalaisia.

Yli tuhat edustettavaa

Ennen kuin Aki Pöyry valittiin päätoimiseksi pääluottamusmieheksi, hän työskenteli muun muassa kehittämis- ja tietohallintopäällikkönä sekä sektorijohtana eri yksiköissä. Viimeisin tehtävä ennen pääluottamusmieheksi ryhtymistä oli Puolustusvoimien SAP-tietojärjestelmän (PVSAP) in-

tegraatiopäällikkyyden Puolustusvoimien logistiikkalaitoksessa. Hän toimi siellä myös pääluottamusmiehenä.

Nyt Pöyry edustaa Puolustusvoimissa kaikkien muiden akavalaisen liittojen, paitsi Upseeriliiton ja Päälystöliiton, jäseniä. Noin 1 100 edustettavaa ovat Puolustusvoimissa virka- tai työsuhteessa. Hän edustaa jäseniä virkaehto-, työehto- ja yhteistoimintasopimuksiin liittyvissä asioissa.

Pöyry on JUKOn ja sen jäsenyhdistysten edustaja pääsopimuksen mukaisissa paikallisneuvotteluissa. Lisäksi Pöyryn tehtävänä on toimia puolustusministeriön tarkentavan virkaehtosopimuksen ja puolustushallinnon rakennuslaitoksen työehtosopimuksen JUKOlaisena sopimusneuvottelijana.

– Olen toiminut erilaisissa luottamus- ja järjestötehtävissä 1990-luvulta alkaen, hän sanoo.

Pöyry on Puolustusvoimissa ainoa JUKO:n (pl. Upseeriliitto ja Päälystöliitto) luottamusmiesopimuksen mukainen päätoiminen pääluottamusmies. JUKOn luottamusmiessopimukseen kuuluu lisäksi viisi puolustushaaratasoista pääluottamusmiestä sekä 25 joukko-osastotason luottamusmiestä.

– Heidän lisäksi valitaan henkilöstön edustajat eri tasojen yt-elimiiin ja ESJA-arviointiryhmiin sekä työsuojeluvallatuetut, Pöyry kertoo.

Luottamusmiessopimus on tehty JUKO ry:n ja Puolustusvoimien (Pääsikunnan) kanssa marraskuussa 2003 ja uusittu 2017.

Jäsenen tyytyväisyys palkitsee

Minkälaisia onnistumisia Pöyrylle on edunvalvontatyöstä jäänyt mieleen?

– Yksi merkittävä onnistuminen oli viime vuonna JUKOn luottamusmiessopimuksen päivitys, jossa luottamusmiesten määrä kasvoi noin kymmenellä hengellä. Saimme uusiin tehtäviin rekrytoitua halukkaita hyvin.

Pöyryn mielestä luottamusmiehen tehtävässä innostavaa on se, kun pääsee vaikuttamaan yhteisiin asioihin sekä huo-

- ▶▶ lehtimaan oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta kohtelusta.
- Se edellyttää kykyä pitkäjänteiseen työskentelyyn, hyviä hermoja ja valmiutta kompromissien tekemiseen, hän listaa.
- Paras kiitos on Pöyryn mukaan tyytyväinen jäsen, joka kokee saaneensa tukea ongelmiinsa.
- Liikunta ja mökkeily antavat Pöyrylle mahdollisuuden rentoutua ja saada voimia työhön.

– Hyvät yöunet ja säännöllisyys kaikessa toiminnassa auttavat jaksamaan. Omasta terveydestä ja työkyvystä tulee jatkuvasti pitää huolta! ■

Kirjoittajat:

Aki Pöyry ja Katariina Rönnqvist

Aktiivimalli herättää kysymyksiä

Vuoden 2018 alussa voimaan tulleen lakimuutoksen myötä työttömyyskassat seuraavat ansiopäivärahaa saavien jäsentensä aktiivisuutta 65 etuuden maksupäivän jaksoissa. Etuuden maksupäivät ovat päiviä, joilta jäsenelle maksetaan ansiopäivärahaa täytenä, soviteltuna tai vähennettynä. Aktiivisuuden seuranta alkaa siitä päivästä, josta henkilölle aletaan maksaa työttömyysetuutta, kuitenkin aikaisintaan 1.1.2018, jolloin aktiivisuuden seuranta koskeva laki tuli voimaan. Aktiivisuusedellytys koskee myös lisäpäivillä, eli ns. eläkeputkessa olevia työttömiä. Aktiivisuuden seuranta tapahtuu jäsenten kassalle toimittamien päiväraha-hakemusten käsittelyn yhteydessä.

Omatomista aktiivisuutta edellytetään

Jos työtön ei ole ollut riittävän aktiivinen kuluneella 65 maksupäivän tarkastelujaksolla, hänen täyden työttömyysetuutensa määrää leikataan 4,65 %:lla seuraavien 65 maksupäivän ajaksi. Tästä alkaa myös uusi 65 maksupäivän tarkastelujakso, jonka päätyttyä aktiivisuutta arvioidaan taas uudelleen.

- Jos henkilö on ollut aktiivinen, maksetaan etuus täysimääräisenä seuraavat 65 maksupäivää.
- Jos henkilö ei ole ollut riittävän aktiivinen, jatketaan 4,65 %:lla leikatun täyden etuuden maksamista taas seuraavien 65 maksupäivän ajan. Leikkaus ei siis kertaudu, vaikka aktiivisuusedellytys jäisi täyttymättä useana peräkkäisenä jaksona.

Aktiivisuuden 65 päivän tarkastelujakso alkaa siis alusta edellisen jakson päättyessä. Tarkastelujakso voi kuitenkin alkaa alusta myös eräissä muissa tilanteissa, kuten työssäoloehdon täytyessä tai yli 2 viikkoa kestäneen kokoaikatyön tai karenssin jälkeen. Näissä tilanteissa tarkastelujakso nollautuu ja etuus maksetaan täytenä seuraavat 65 päivää.

Miten aktiivisuutta voi osoittaa?

Monesti työttömällä on käsitys, että työttömyyskassa voi itsenäisesti päättää, minkälainen toiminta voidaan katsoa aktiivisuudeksi ja mitä ei. Näin ei kuitenkaan ole, vaan asiasta

määrätään lainsäädännössä ja tarkennetaan ministeriöiden antamissa ohjeissa. Osa aktiivimallia koskevasta lainsäädännöstä on hyvinkin selkeää – esimerkiksi se, että työpaikkojen hakeminen ei ole aktiivimallin mukaista aktiivisuutta – mutta osa on käytännön kannalta epätarkkaa ja työttömyyskassoille runsaasti selvittelytyötä aiheuttavaa. Ei siis mikään ihme, jos aktiivisuuden kertyminen on monelle työttömälle epäselvää.

Työtön voi osoittaa aktiivisuuttaan 65 maksupäivän tarkastelujaksolla

- Työskentelemällä palkkatyössä yhteensä 18 tuntia (opetusallalla 8 tuntia) tai ansaitsemalla luovan ja esityksellisen työn alaan luettavasta työstä yhteensä 276,51 €. Em. työtuntien tai palkan ei tarvitse kertyä yhden viikon aikana, vaan yhteensä koko 65 maksupäivän jaksolta.
- Ansaitsemalla yritystoiminnasta yhteensä 241,04 €/65 pv. Työttömyysturvassa yritystoiminnaksi katsotaan kaikki työ- tai virkasuhteen ulkopuolinen työskentely, mukaan lukien työskentely toimeksiantosopimuksella tai ns. kevytyrittäjyys.
- Osallistumalla vähintään 5 päivän ajan lain tarkoittamaan työllistymistä edistävään palveluun. Tällaisen palvelun tunnistaa siitä, että TE-toimisto antaa kyseisestä palvelusta työvoimapolitiittisen lausunnon työttömyysetuuden maksajalle. Päiväraha saatetaan maksaa palvelun ajalta korotettuna ja/tai päivärahan päälle saattaa saada verotonta kulukorvausta.
- Osallistumalla vähintään 5 päivän ajan muuhun TE-toimiston järjestämään, työllistymisedellytyksiä parantavaan palveluun tai työpaikalla tai työllistymiseen liittyen toteutettavaan rekrytointikokeiluun tai -koulutukseen. TE-toimisto ei anna näihin palveluihin osallistumisesta lausuntoa työttömyysetuuden maksajalle, eikä palveluun osallistuminen vaikuta palvelun ajalta maksettavan työttömyysetuuden määrään mitenkään. Koska kassa ei saa tietoa palveluun osallistumisesta TE-toimistolta, tulee työttömän ilmoittaa palveluun osallistumisesta itse kassalle.
- Näiden työllistymisedellytyksiä parantavien palveluiden

▶▶ osalta kassat joutuvat selvittämään, voidaanko työtömän ilmoittama palveluun osallistuminen huomioida aktiivisuudeksi. Lainsäädännön mukaan palveluun osallistuminen kerryttää aktiivisuutta, jos kyse on työvoimaviranomaisen järjestämästä tai hankkimasta palvelusta, josta kieltäytymisestä tai keskeyttämisestä voi tulla seuraamukseksi korvaukseton määräaika (ns. karenssi).

Yhdistelmiä eri aktiivisuuden osoittamisen tavoista ei voida laskea yhteen. Aktiivisuusedellytys on siis täytettävä esimerkiksi joko tekemällä työtä tai osallistumalla työllistymistä edistäviin palveluihin, ei sekä että.

Tilanteet, jolloin aktiivisuutta ei seurata

Aktiivisuutta ei edellytetä henkilöltä, joka saa toista etuutta työkyvyttömyyden tai vammän perusteella, jolla on vireillä työkyvyttömyyseläkehakemus tai joka toimii omais- tai perhehoitajana. Aktiivisuutta ei edellytetä myöskään silloin, jos yhdenjaksoinen työttömyysetuuden saanti kokoaikaisen lomautuksen tai lyhennetyt työviikon perusteella kestää alle

65 maksupäivää. Näissä tilanteissa ansiopäiväraha maksetaan alentamattomana.

Aktiivimallin edellytysten täyttämiseen tulossa lisää tapoja

Tämä artikkeli on kirjoitettu tällä hetkellä voimassa olevan lainsäädännön pohjalta. Vaikka aktiivimallia koskeva laki tuli voimaan vasta vuoden 2018 alussa, on siihen jo nyt vireillä muutoksia, joiden tarkoituksena on tuoda lisää tapoja aktiivisuusedellytyksen täyttämiseen. Mahdollisia uusia aktiivisuusedellytyksen täyttämisen tapoja ei kuitenkaan huomioida takautuvasti, vaan aktiivisuutta voi kerryttää uusilla tavoilla vasta siitä alkaen, kun niitä koskeva asetus on annettu ja voimassa. Tästä johtuen mahdollisia muutoksia ei käsitellä tässä sen tarkemmin. ■

Eija Puusa

tiedottaja, etuusvastaava

Eryityskoulutettujen työttömyyskassa Erko

Kepin ja porkkanan toimitus toivottaa lukijoilleen rentouttavaa ja leppoisa-aikaa!

Tiedotetta julkaisevat:

Agronomiliitto

Outi Parikka, neuvottelupäällikkö
puh. (09) 2511 1642, 040 901 1642
outi.parikka@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Eryitysalat

Kari Eskola, työmarkkinalakimies
puh. 0201 235 367
kari.eskola@akavaneryitysalat.fi
www.akavaneryitysalat.fi

DIFF – Ingenjörerna i Finland rf

Kenneth Jönsson, verksamhetsledare
040 802 1420
kenneth.jonsson@diff.fi
www.diff.fi

Toimitus:

Arja Varis,
Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöidenliitto Loimu
arja.varis@loimu.fi, puh. 0400 488516
Osoitelähde: jäsenliitot

Insinööriliitto IL

Juha Särkkä, julkisen sektorin asiamies
puh. 0201 801 843
juha.sarkka@ilry.fi
www.ilry.fi

Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöidenliitto Loimu

Arja Varis, edunvalvontapäällikkö
puh. 0400 488516
arja.varis@loimu.fi
www.loimu.fi

Suomen Ekonomit

Ted Apter, asiamies
puh. 0400 602 439
ted.apter@ekonomit.fi
www.ekonomit.fi

Suomen Farmasialiitto

Iivari Järvinen, vastaava lakimies
puh. 029 7010 1091
iivari.jarvinen@farmasialiitto.fi

Suomen Lakimiesliitto

Kirsi Venäläinen, VT, neuvottelupäällikkö
puh. 050 587 3528
kirsi.venalainen@lakimiesliitto.fi
lakimiesliitto.fi

Suomen Psykologiliitto

Annamari Jokinen, pääsihteeri
puh. 040 865 6630
annamari.jokinen@psyli.fi
www.psyli.fi

Tekniikan akateemiset TEK

Pia Hiltunen, asiamies
puh. (09) 2291 2223
pia.hiltunen@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto TRAL

Elin Blomqvist-Valtonen, asiamies
puh. 040 775 3040
elin.blomqvist-valtonen@tral.fi
www.tral.fi

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Petri Toiviainen, neuvottelupäällikkö
puh. 010 231 0354
petri.toiviainen@yhteiskunta-ala.fi
www.yhteiskunta-ala.fi